

Korte samenvatting UNIFIL-onderzoek

Onderzoeksvragen.

Het UNIFIL onderzoek was opgezet om de volgende vragen te beantwoorden:

1. Hoe is het met de gezondheid van de UNIFIL'ers gesteld?
2. Wat vinden de UNIFIL'ers van hun kwaliteit van leven?
3. In welke mate hebben UNIFIL'ers gebruik gemaakt van professionele hulpverlening?

Algemene gegevens

Voor het onderzoek werd een uitgebreide vragenlijst samengesteld. Hierin kwamen de huidige situatie en de perioden voor, tijdens en na UNIFIL aan de orde.

De vragenlijst werd verstuurd naar 3249 veteranen en militairen die tussen juli 1978 en november 1985 in Libanon dienden.

In totaal stuurden 1834 personen een ingevulde vragenlijst terug. Dit is ruim 56% van de benaderde groep UNIFIL'ers. De grootste groep deelnemers, 1626 in totaal, is veteraan en in het bezit van een veteranenpas. Daarnaast deden 126 UNIFIL veteranen zonder veteranenpas en 78 UNIFIL'ers die nu nog in actieve dienst zijn, mee aan het onderzoek.

Van de deelnemers aan het UNIFIL onderzoek was 64% dienstplichtig tijdens UNIFIL. Op dat moment had 70% een rang lager dan onderofficier en diende 97% bij de Koninklijke Landmacht. De meeste UNIFIL'ers waren op een post gelegerd. Een vijfde van de totale groep was gestationeerd op het hoofdkwartier van Dutchbatt te Haris. Ook verbleven UNIFIL'ers in Al Yatun, in huizen in of nabij Haris of in Naqoura waar het UNIFIL hoofdkwartier zich bevond.

De uitzending naar Libanon duurde voor de meeste militairen 6 maanden. Drie procent van de deelnemers aan het onderzoek heeft meer dan één keer voor UNIFIL gediend. Elf procent heeft ook aan andere uitzendingen deelgenomen, bijvoorbeeld UNPROFOR of SFOR. 31 personen werden om medische of psychosociale redenen voortijdig gerepatrieerd.

De meeste UNIFIL'ers gingen vrijwillig naar Libanon (87%) en stonden positief tegenover de missie (89%). Zij wilden nieuwe en andere ervaringen opdoen (88%), wilden iets meer van de wereld zien (74%) of hadden zin in een uitdaging (72%).

Lichamelijke gezondheid

Hoe is het met de gezondheid van de UNIFIL'ers gesteld?

De totale groep UNIFIL'ers voelt zich lichamelijk even gezond als mannen in de Nederlandse bevolking. Zij beoordelen hun psychische gezondheid echter als minder goed. Zij hebben meer mentale problemen dan doorsnee mannen. Zij hebben meer symptomen van posttraumatische stress, slapen slechter en ervaren meer gevoelens van boosheid.

UNIFIL'ers en mannen in de Nederlandse bevolking zijn even positief over hun lichamelijke gezondheid. Beide groepen voelen zich even gezond. Actief dienende UNIFIL'ers voelen zich zelfs nog wat gezonder.

UNIFIL'ers die ouder dan 45 jaar zijn, zijn positiever over hun lichamelijke gezondheid dan hun leeftijdsgenoten in de algemene bevolking. Jongere UNIFIL'ers zijn juist negatiever over hun gezondheid dan hun leeftijdsgenoten.

Van een aantal gezondheidsproblemen hebben veel UNIFIL'ers last. In de top 5 van deze klachten staan vermoeidheid, aandachtsproblemen, overgevoeligheid voor lawaai, een gespannen gevoel en geheugenproblemen / vergeetachtigheid.

Een op de drie UNIFIL'ers die het afgelopen jaar gezondheidsproblemen heeft gehad, brengt deze in verband met UNIFIL. Eenderde deel van de klachten lijkt dus uitzendingsgerelateerd te zijn.

Psychische gezondheid

UNIFIL veteranen voelen zich psychisch minder gezond dan de doorsnee mannelijke bevolking. Dit geldt zowel voor veteranen als actief dienende militairen van alle leeftijden.

Stress na trauma

Wanneer militairen klachten na uitzending hebben, wordt vaak gezegd dat zij getraumatiseerd zijn of een posttraumatische stress stoornis hebben.

Meer dan de helft van de UNIFIL'ers heeft geen enkel teken van stress na trauma. Desondanks hebben UNIFIL'ers heeft meer symptomen van posttraumatische stress dan doorsnee Nederlandse mannen. Nauwkeurig bekeken, blijkt er geen verschil te zijn tussen actief dienende

UNIFIL'ers en Nederlandse mannen. Symptomen van stress na trauma komen vooral vaker voor bij veteranen en bij UNIFIL'ers jonger dan 45 jaar.

Ruim 15% van de UNIFIL'ers heeft sterk verhoogde scores op de vragenlijst die posttraumatische stress symptomen meet. Hoeveel UNIFIL'ers een posttraumatische stress stoornis hebben, is op basis van dit onderzoek niet te zeggen. Hiervoor is een aanvullend interview met een deskundige nodig.

Slaapproblemen

UNIFIL'ers hebben meer slaapproblemen dan de doorsnee mannelijke bevolking. Bij nadere bestudering blijken slaapproblemen vooral vaker voor te komen bij UNIFIL-veteranen en UNIFIL'ers jonger dan 45 jaar. De actief diende UNIFIL'ers slapen even goed als de gemiddelde Nederlandse man.

Gevoelens van boosheid

UNIFIL'ers hebben meer gevoelens van boosheid dan de doorsnee mannelijke bevolking. Actief dienende UNIFIL'ers hebben evenveel gevoelens van boosheid als doorsnee mannen. Ook hier zijn de gevoelens het meest uitgesproken voor UNIFIL-veteranen en jongere UNIFIL'ers.

Wie hebben klachten?

Wie hebben op dit moment gezondheidsproblemen? Dit zijn vaak UNIFIL'ers die niet gehuwd zijn, geen betaald werk en een lagere opleiding hebben. Ze zijn dikwijls lid van een veteranenvereniging of in het bezit van een veteranenpas (deze pas wordt onder meer uitgedeeld wanneer een veteraan hulp zoekt). Tijdens de uitzending hadden ze vaak last van psychische problemen. De uitzending hebben ze in veel gevallen als negatief en belastend ervaren. Ook het eerste jaar na terugkeer verliep moeizaam. UNIFIL'ers die nu klachten hebben, hadden vaak moeite om zich weer aan te passen.

Kwaliteit van leven

Wat vinden de UNIFIL'ers van hun kwaliteit van leven?

UNIFIL'ers zijn over het algemeen minder tevreden met hun kwaliteit van leven dan Nederlandse mannen.

Op groepsniveau zijn UNIFIL'ers negatiever over hun kwaliteit van leven dan mannen in de Nederlandse bevolking. Dit geldt vooral voor veteranen met een veteranenpas. Actief dienende UNIFIL'ers zijn zelfs iets meer tevreden met hun kwaliteit van leven.

Wie rapporteren een slechtere kwaliteit van leven?

Dit zijn vooral UNIFIL'ers die niet gehuwd zijn, geen werk en een lagere opleiding hebben. Tijdens uitzending hadden zij meer lichamelijke problemen en na terugkeer meer moeite om zich weer aan te passen. Op dit moment hebben zij vaak last van lichamelijke en psychische klachten zoals symptomen van posttraumatische stress.

Gebruik maken van professionele hulpverleners

In welke mate hebben UNIFIL'ers gebruik gemaakt van professionele hulpverlening? Een op de vijf UNIFIL'ers bezocht een hulpverlener voor klachten die met de uitzending te maken hadden. De meesten gingen naar een huisarts, psycholoog of psychiater. Ruim een op de tien UNIFIL'ers zegt niet te weten waar hij/zij hulp kan krijgen.

Twintig procent van de UNIFIL'ers heeft contact gezocht met een professionele hulpverlener in verband met uitzendingsgerelateerde klachten. Vooral UNIFIL'ers met een veteranenpas en veteranen jonger dan 45 jaar zochten hulp. De meest bezochte hulpverleners zijn de huisarts en de psycholoog/psychiater uit het civiele circuit.

UNIFIL'ers zijn het meest tevreden over de hulp die geboden werd door de BNMO, het veteraneninstituut, de civiele medisch specialist en de civiele fysiotherapeut.

Stel dat u klachten heeft die met de uitzending te maken hebben. Waar zou u dan hulp zoeken?

Deze vraag werd de deelnemers aan het onderzoek voorgelegd. Bijna een op de tien UNIFIL'ers zegt niet te weten waar zij hulp zouden zoeken. Negentig procent is beter op de hoogte van de mogelijkheden. Met uitzendingsgerelateerde problemen zouden zij vooral hulp zoeken bij civiele instanties (huisarts, psycholoog, psychiater), veteranenzorg (Vi, BNMO), de militaire hulpverlening (MDD, AIH, CMH) en de sociale omgeving.

Wie bezochten een professionele hulpverlener voor uitzendingsgerelateerde problemen?

Dit zijn vooral UNIFIL'ers die tijdens de uitzending lichamelijke problemen hadden of letsel hebben opgelopen. In het eerste jaar na terugkeer hadden zij vaak moeite zich weer aan te passen. Op dit moment hebben zij vaak nog last van lichamelijke of psychische problemen.

Aanbevelingen

De resultaten van het UNIFIL-onderzoek leiden tot de volgende aanbevelingen:

- *Het UNIFIL-onderzoek laat zien dat psychosociale zorg rond uitzending heel belangrijk is. De gevolgen van uitzending kunnen langer duren dan men vaak denkt. Soms zelfs jaren.*
- *Zorg voor militairen en veteranen moet laagdrempelig en herkenbaar zijn. Bijna 10% van de UNIFIL'ers weet namelijk niet waar zij hulpvragen kan stellen en professionele hulp kan vinden.*
- *Onderzoek waarbij militairen en veteranen gedurende lange tijd gevolgd worden is belangrijk. Hierdoor kunnen klachten en problemen vroegtijdig worden opgespoord. Ook in het UNIFIL onderzoek blijken huidige en vroegere klachten namelijk samen te hangen.*
- *Het eerste jaar na terugkeer van een uitzending verdient extra aandacht. Het UNIFIL onderzoek laat zien dat huidige problemen samenhangen met een moeizame adaptatieperiode.*
- *Het UNIFIL onderzoek onderstreept het belang van een goede veteranenadministratie.*
- *Voor uitgezonden militairen en veteranen is het van belang dat zij in de gelegenheid worden gesteld elkaar te ontmoeten. Het belang van kameraadschap tijdens uitzending en het verlangen hiernaar na uitzending werden in dit onderzoek opnieuw duidelijk.*
- *UNIFIL'ers hebben behoefte aan erkenning. Het UNIFIL onderzoek heeft hieraan bijgedragen.*

Met de uitkomsten van het UNIFIL-onderzoek is meer bekend geworden over gezondheid en welzijn van de UNIFIL'ers. De problemen, behoeften en verlangens in deze groep zijn nu duidelijker. Deze kennis draagt bij aan goede zorg voor UNIFIL'ers en andere militairen en veteranen.